

PROGRAM PROFILAKTYKI

**IV LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE
IM. MARII SKŁODOWSKIEJ – CURIE
W CHORZOWIE**

Spis treści:

- I. Diagnoza obszarów problemowych –wyniki i wnioski.
- II. Ogólne założenia programu.
- III. Cele i zadania programu.
- IV. Zadania szczegółowe i sposoby realizacji.
- V. Monitorowanie i ewaluacja programu.
- VI. Opis procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych.

I. Diagnoza obszarów problemowych – wyniki i wnioski.

Badania ankietowe przeprowadzone wśród uczniów, rodziców i nauczycieli w styczniu i lutym 2013r. dotyczyły zasadniczo:

- rozpoznania zagrożeń i sytuacji problemowych występujących w środowisku szkolnym,
- opinii na temat działań profilaktycznych podejmowanych przez szkołę,
- propozycji zmian, potrzeb i oczekiwań w zakresie profilaktyki.

Uczniowie wskazują, że do najczęściej pojawiających się negatywnych zachowań w środowisku uczniowskim należą:

- agresja słowna (wulgaryzmy, dokuczanie, ośmieszanie) – 60% pytanych,
- palenie papierosów – 36%,
- wagary – 31%,
- picie alkoholu – 24%.

Opinie nauczycieli w dużej mierze są zbieżne z uczniowskimi. Niemniej rzadziej niż uczniowie dostrzegają oni pojawiające się problemy związane z dokuczaniem, zastraszaniem oraz piciem alkoholu przez młodzież.

Nauczyciele wyrażają przekonanie (w 100%), że zawsze i zdecydowanie reagują na niewłaściwe zachowania uczniów. Takiej pewności nie podziela ok. 30% pytanych uczniów. Twierdzą oni, że takiej reakcji nie ma lub jest ona nieskuteczna czy niewłaściwa. Nauczyciele i uczniowie są zasadniczo zgodni co do najczęściej stosowanych form reakcji na naganne zachowania, wskazując głównie na: upomnienie, kary statutowe i poruszanie problemu na lekcji wychowawczej. Uczniowie wskazują na stosunkowo niewielki udział rodziców w stosowanych formach reagowania(informowanie o zachowaniu, wzywianie rodziców do szkoły).

Nauczyciele są w 100% przekonani, że promują właściwe zachowania swoich wychowanków. Natomiast prawie 40% uczniów jest odmiennego zdania. Najczęściej wskazywanymi instrumentami promocji są: pochwała na forum klasy oraz ocena z zachowania.

Nauczyciele wymieniają różne formy działań profilaktycznych podejmowanych z uczniami. Zdecydowanie najczęściej stosowaną są tematyczne lekcje wychowawcze. Uczniowie, wyrażając opinie o tych zajęciach podkreślali, że głównie pomogły im one w integracji z klasą oraz często były nieciekawe. Tylko nieco ponad 20% pytanych uczniów wskazało na inne korzyści płynące z tych zajęć.

Proponując tematykę zajęć wychowawczo- profilaktycznych młodzież wskazywała głównie na: problematykę uzależnień (narkotyki, alkohol) oraz zjawisko agresji i przemocy (w tym cyberprzemocy). Rodzice są zainteresowani wprowadzeniem szerokiej tematyki profilaktycznej(uzależnienia, przemoc i agresja, promocja zdrowia, zagrożenia płynące z internetu). Natomiast nauczyciele w swoich propozycjach w większości pominęli problematykę uzależnień i skupili się głównie na zagadnieniach takich jak: kultura osobista, w tym słowa, agresja w relacjach, etyka postępowania, odpowiedzialność czy problem wagarów.

Do wskazania głównych kierunków i form działań profilaktycznych szkoły wykorzystano także:

- wnioski z posiedzeń rady pedagogicznej,
- analizę dokumentacji szkolnej (dzienniki lekcyjne, dzienniki i sprawozdania pedagoga, wychowawców),
- wyniki obserwacji zachowań uczniowskich,
- zapisy prawa oświatowego.

WNIOSKI:

1. Zasadniczymi obszarami problemowymi wokół których koncentrować się powinny działania profilaktyczne szkoły są:
 - agresja - głównie werbalna i pozawerbalna,
 - wagary - stosunek do obowiązków szkolnych, odpowiedzialność,
 - styl życia – stosowanie środków psychoaktywnych (papierosy, alkohol, narkotyki).
2. Położyć większy nacisk na strategie informacyjne w działaniach skierowanych do wszystkich podmiotów programu.
3. Zwiększyć rolę i udział rodziców w realizacji zadań profilaktycznych – organizacja i udział w przedsięwzięciach profilaktycznych.
4. Konsekwentnie realizować działania interwencyjne w przypadkach niewłaściwych zachowań (stosować procedury opisane w statucie i programie profilaktyki).
5. Poszerzyć wachlarz form oddziaływania wychowawczego, wykorzystując częściej instrumenty promocji pozytywnych postaw i zachowań uczniowskich.

6. Zobligować wychowawców klas do corocznego opracowania planów pracy wychowawczej zgodnie z założeniami programów: wychowawczego i profilaktyki.

II. Ogólne założenia programu.

Podstawowym założeniem programu profilaktyki jest wspieranie wychowawczej roli rodziny.

Szkolny Program Profilaktyki jest spójny z Programem Wychowawczym i Statutem Szkoły.

Treści programowe są realizowane w 3-letnim cyklu nauczania w ramach:

- godzin do dyspozycji wychowawcy,
- zajęć z poszczególnych przedmiotów,
- różnych form działalności pozalekcyjnej szkoły.

Przewidziano także uczestnictwo:

- uczniów w warsztatach, prelekcjach, spektaklach, projektach profilaktycznych, konkursach itp.,
- rodziców w wywiadówkach profilaktycznych,
- nauczycieli w szkoleniach podnoszących kompetencje wychowawcze.

Institucjami wspierającymi szkołę w działaniach profilaktycznych są:

- Śląskie Centrum Profilaktyki,
- Ośrodek Promocji Rodziny w Chorzowie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chorzowie,
- Ośrodek Pomocy Osobom Uzależnionym i Ich Rodzinom w Chorzowie,
- Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Chorzowie,
- Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej UM Chorzów,
- Wydział Prewencji KM Policji w Chorzowie,
- WOM w Katowicach,
- Regionalny Ośrodek Edukacyjny- Metis w Katowicach,
- Inne instytucje, fundacje, ośrodki szkoleniowe – wg potrzeb.

III. Cele i zadania programu.

Cele główne:

1. Wspomaganie ucznia w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.
2. Ograniczanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój uczniów.
3. Inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących (jednostkowych, rodzinnych, rówieśniczych, szkolnych) sprzyjających prawidłowemu rozwojowi.

Cele szczegółowe:

1. Wyposażenie ucznia w kompetencje osobiste i społeczne (komunikacyjne, rozwiązywania problemów i konfliktów, wyrażania uczuć, poczucia własnej wartości itp.) pozwalające na prawidłowe funkcjonowanie i relacje z innymi.
2. Budowanie właściwej samooceny ucznia.
3. Dostarczanie uczniom zasobu wiedzy i umiejętności pozwalających na dokonywanie odpowiedzialnych wyborów życiowych.
4. Pomoc uczniom w uzyskiwaniu oczekiwanej orientacji etycznej i hierarchizacji wartości.
5. Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za swoje działanie (także słowa) i ponoszenia konsekwencji podejmowanych decyzji.
6. Ukazywanie alternatywnych form aktywności, w tym działania na rzecz innych.
7. Kształtowanie postaw otwartości, także w zakresie szukania pomocy i wsparcia w sytuacjach kryzysowych.
8. Podnoszenie kompetencji wychowawczych nauczycieli i rodziców.
9. Budowanie współpracy z rodzicami i pozyskiwanie ich jako sojuszników działań wychowawczych i profilaktycznych.

Zadania programu:

1. Określenie sposobów monitorowania i diagnozowania problemów i potrzeb szkoły – werbalizacja zaleceń do szkolnego programu profilaktyki.
2. Określenie działań informacyjnych adresowanych do uczniów, rodziców i nauczycieli.
3. Opis działań edukacyjnych dla uczniów, rodziców i nauczycieli oraz określenie odpowiedzialności za ich realizację.
4. Wskazanie (propozycja) programów alternatyw (np. pomoc koleżeńska, wolontariat, programy rówieśnicze: mediator, doradca itp.).
5. Opis działań interwencyjnych podejmowanych w szkole – szkolne procedury reagowania w sytuacjach kryzysowych.
6. Opis rodzaju i zakresu współpracy ze środowiskiem pozaszkolnym w realizacji zadań zapisanych w programie.
7. Określenie sposobów ewaluacji szkolnego programu profilaktyki.

IV. Zadania szczegółowe i sposoby realizacji.

Zadania główne	Zadania szczegółowe	Formy realizacji	Termin	Osoby odpowiedzialne
Przeciwdziałanie zaburzeniom relacji międzyludzkich, w tym agresji i przemocy.	Przekazywanie uczniom i rodzicom informacji o planowanych w danym roku zadaniach, przedsięwzięciach oraz procedurach postępowania w przypadkach naruszania zasad współżycia .	Strona Internetowa szkoły, ulotki informacyjne, lekcje wychowawcze, zebrania z rodzicami, ramowy plan lekcji wychowawczych, i inne.	Początek roku szkolnego, na bieżąco,	Wychowawcy klasy, pedagog szkolny, administrator strony internetowej szkoły.
	Opracowanie ramowego planu zajęć wychowawczo- profilaktycznych dla poszczególnych poziomów .	Ramowy plan lekcji wychowawczych.	Czerwiec 2013	Zespół ds. ewaluacji programu profilaktyki, pedagog szkolny.
	Prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> - prawa obowiązującego w szkole, - integrowania zespołu klasowego, - skutecznego porozumiewania się i utrzymywania prawidłowych relacji z innymi, - treningu zachowań asertywnych, - radzenie sobie ze stresem, - kontroli emocjonalnej, - rozwiązywania problemów i konfliktów, - poznawania siebie i właściwej samooceny, 	Zajęcia w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy, wycieczki, imprezy klasowe, szkolne, zajęcia pozalekcyjne, zadania, projekty realizowane przez klasę/grupę, zaplanowane na dany rok programy profilaktyczne.	Według planu zajęć wychowawczych, planu pracy pedagoga oraz przedmiotowych planów nauczania.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny.
		Warsztaty, lekcje wychowawcze, prelekcje, wykłady.	Według potrzeb, minimum 1 raz w cyklu nauczania.	Wychowawcy, pedagog szkolny, dyrektor szkoły.

	<p>- budowania poczucia własnej wartości,</p> <p>- podejmowania decyzji, przewidywania skutków działania i odpowiedzialności za słowa i czyny.</p> <p>Organizowanie zajęć wychowawczych lub warsztatów profilaktycznych, prowadzonych przez specjalistów, poświęconych radzeniu sobie ze złością i agresją.</p>			
	<p>Organizowanie lekcji wychowawczych rozwijających świadomość prawną uczniów lub prelekcji na temat odpowiedzialności karnej nieletnich prowadzonych przez specjalistów.</p>	<p>Lekcje wychowawcze, prelekcje - klasy pierwsze.</p>	<p>I semestr roku szkolnego,</p>	<p>Wychowawcy, pedagog szkolny, specjaliści.</p>
	<p>Prowadzenie indywidualnych lub grupowych zajęć z uczniami mającymi trudności z kontrolą złości i zachowaniami agresywnymi.</p>	<p>Porady, konsultacje, treningi,</p>	<p>Według potrzeb,</p>	<p>Pedagog szkolny, specjaliści , Poradnia P – P.</p>
	<p>Prowadzenie działań interwencyjnych w oparciu o zapisane procedury postępowania.</p>	<p>Procedury postępowania w przypadku aktów agresji i przemocy.</p>	<p>Według potrzeb,</p>	<p>Nauczyciele, wychowawcy, pedagog szkolny, dyrektor,</p>
	<p>Diagnozowanie poczucia bezpieczeństwa uczniów, w tym występowania zjawiska agresji i przemocy w szkole.</p>	<p>Obserwacje, uwagi, analiza dokumentów, ankiety,</p>	<p>Na bieżąco 1 raz w roku,</p>	<p>Wychowawcy pedagog szkolny,</p>

Ograniczenie nadmiernej absencji uczniów na zajęciach lekcyjnych.	Prowadzenie zajęć dotyczących praw i obowiązków ucznia w świetle zapisów prawa szkolnego.	Lekcje wychowawcze, zajęcia organizacyjne z przedmiotów nauczania,	Początek roku szkolnego,	Wychowawcy, nauczyciele przedmiotów,
	Budowanie samoświadomości, właściwej motywacji oraz kształtowanie zachowań prospołecznych.	Lekcje wychowawcze, przedmiotowe, inne zadania realizowane przez szkołę,	Na bieżąco, okres realizacji programu,	Wychowawcy, wszyscy nauczyciele,
	Stały monitoring frekwencji uczniów na zajęciach i konsekwentne stosowanie zapisanych procedur postępowania w przypadku uczniów wagarujących. Współpraca z PP-P, Policją, Sądem Rodzinnym w przypadku uczniów zagrożonych demoralizacją.	E – dziennik, stosowanie procedur zapisanych w programie,	Na bieżąco, okres realizacji programu,	Wychowawcy, wszyscy nauczyciele, pedagog szkolny, dyrektor, inni pracownicy szkoły,
	Przekonanie rodziców do współpracy w zakresie zapobiegania i ograniczania nadmiernej absencji oraz przyjęcia jednoznacznej postawy wobec problemu.	Spotkania rodziców z wychowawcami klasy, dyrektorem szkoły, pedagogiem,	Według harmonogramu zebrań rodziców, na bieżąco według potrzeb,	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny, dyrektor,
	Zaznajomienie rodziców z zasadami usprawiedliwiania nieobecności, zwalniania z zajęć oraz procedurami postępowania w przypadku ucznia wagarującego.	Zebrania z rodzicami, strona internetowa szkoły, E – dziennik,	Pierwsze zebranie w roku szkolnym, według potrzeb,	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, administrator strony internetowej,

	Udostępnianie rodzicom informacji o instytucjach i placówkach wspierających (PP-P, PCPR i inne).	Zebrania z rodzicami, strona internetowa, gablotka informacyjna pedagoga,	Na bieżąco, według potrzeb,	Wychowawcy, pedagog szkolny, administrator strony internetowej szkoły,
	Doskonalenie przepływu informacji wychowawca- rodzic.	Kontakty telefoniczne, e-mailowe, konsultacje, e- dziennik, dyżury pedagoga szkolnego itp.	Według potrzeb, okres realizacji programu,	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny,
	Dbłość o atrakcyjność oferty edukacyjnej szkoły i wysoki poziom oferowanych zajęć.	Zajęcia lekcyjne, koła zainteresowań i inne zajęcia pozalekcyjne,	Okres realizacji programu,	Wszyscy nauczyciele,
	Promowanie osiągnięć (nawet tych drobnych), inicjatyw, aktywności oraz wysokiej frekwencji uczniów.	Prezentacje osiągnięć, wystawy, konkursy, nagrody, dyplomy, pochwały, podziękowania itp.	Na bieżąco, okres realizacji programu,	Dyrektor, wychowawcy, nauczyciele,
Promocja zdrowego stylu życia, w tym ograniczanie skutków używania przez młodzież substancji psychoaktywnych.	Informowanie uczniów i rodziców o planowanych w danym roku szkolnym zadaniach dotyczących profilaktyki problemowej.	Zebrania z rodzicami, strona internetowa szkoły,	Początek roku szkolnego,	Wychowawcy klasy, pedagog szkolny,
	Zapoznanie uczniów i rodziców z obowiązującymi przepisami prawa, w tym wewnątrzszkolnego oraz procedurami postępowania z uczniem kontaktującym się z substancjami psychoaktywnymi.	Lekcje wychowawcze, strona internetowa szkoły,	Na bieżąco, wg. potrzeb,	Wychowawcy, pedagog, administrator strony internetowej,

	<p>Prowadzenie zajęć z młodzieżą poświęconych problematyce wpływu substancji psychoaktywnych na organizm człowieka i mechanizmom uzależnienia od:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nikotyny, -alkoholu, -narkotyków, dopalaczy, - technologii informacyjnych, - hazardu itp. 	<p>Lekcje wychowawcze, biologii, chemii, religii, wiedzy o kulturze, podstaw przedsiębiorczości, prelekcje, programy profilaktyczne, warsztaty, konkursy,</p>	<p>Według planu wychowawcy, planu pracy pedagoga oraz harmonogramu szkolnego projektu profilaktycznego na dany rok szkolny,</p>	<p>Wychowawcy, koordynatorzy projektów profilaktycznych, organizatorzy konkursów, pedagog szkolny, dyrektor,</p>
	<p>Prowadzenie indywidualnych porad i konsultacji dla uczniów i rodziców oraz organizowanie wywiadówek profilaktycznych.</p>	<p>Zebrania rodziców, porady, konsultacje,</p>	<p>Według potrzeb, co najmniej 1 raz w cyklu nauczania,</p>	<p>Pedagog szkolny, wychowawcy,</p>
	<p>Upowszechnianie wśród uczniów, rodziców i nauczycieli informacji o dostępnych formach pomocy osobom zagrożonym uzależnieniem.</p>	<p>Tablica ogłoszeń pedagoga, strona internetowa, zebrania z rodzicami, szkolenia RP,</p>	<p>Na bieżąco według harmonogramu zebrań,</p>	<p>Wychowawcy, pedagog szkolny, administrator strony internetowej,</p>
	<p>Podejmowanie działań interwencyjnych w przypadku posiadania, rozprowadzania i używania substancji psychoaktywnych.</p>	<p>Szkolne procedury postępowania,</p>	<p>Na bieżąco według potrzeb,</p>	<p>Wychowawcy, pedagog szkolny, dyrektor,</p>

	Kierowanie uczniów eksperymentujących z substancjami psychoaktywnymi do udziału w programach: „ Fred goes net” lub „Candis” oferowanych przez Ośrodek Promocji Rodziny w Chorzowie.	Udział w programach,	Według potrzeb,	Wychowawcy, pedagog szkolny, rodzice,
	Cykliczne diagnozowanie zagrożeń wynikających z używania środków psychoaktywnych.	Obserwacje, analiza dokumentów szkolnych, badania ankietowe,	Na bieżąco badania ankietowe, minimum raz w cyklu nauczania,	Wychowawcy, pedagog szkolny, dyrektor,
	Organizowanie uczniom czasu wolnego poprzez: - poszerzanie i dostosowanie do potrzeb oferty zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, przedmiotowych, zajęć wyrównawczych, imprez artystycznych itp., - organizowanie zajęć rekreacyjnych, sportowych, w tym wycieczek, rajdów, itp.	Kół zainteresowań, imprezy artystyczne, sportowe, rekreacyjne, i inne,	Okres realizacji programu,	Wychowawcy, nauczyciele przedmiotów, pedagog, nauczyciele wychowania fizycznego,

	<p>Propagowanie idei działania na rzecz innych m.in. poprzez organizowanie wolontariatu uczniowskiego, w tym pomocy koleżeńskiej dla uczniów z trudnościami w nauce i kłopotami żywymi.</p>	<p>Akcje charytatywne (WOŚP, akcje z Fundacją Iskierka, Akcja „Ciacho”, akcje krwiodawstwa i inne), młodzieżowe grupy wsparcia,</p>	<p>Okres realizacji programu,</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny,</p>
--	---	---	-----------------------------------	--

V. Monitorowanie i ewaluacja programu.

Po każdym roku realizacji programu dokonywana będzie ewaluacja bieżąca na podstawie: rocznych sprawozdań wychowawców klas, pedagoga szkolnego, wniosków i uwag nauczycieli, pracowników szkoły, uczniów i rodziców. Stanowiąc będzie ona podstawę do wprowadzenia korekt w planach pracy wychowawców, pedagoga czy opracowanym na dany rok szkolny projekcie profilaktycznym.

Ewaluację całościową przeprowadzi zespół opracowujący program po pełnym cyklu jego realizacji, czyli po 3 latach, z wykorzystaniem narzędzi zastosowanych do diagnozy wstępnej.

Wskaźnikami skuteczności programu będą:

1. Wiedza, postawy, zachowania uczniów,
2. Zmiany w funkcjonowaniu szkolnym: poprawa frekwencji, wzrost aktywności i osiągnięć uczniów, spadek liczby interwencji, nałożonych kar statutowych, itp.,
3. Alternatywna aktywność uczniów: udział w zajęciach pozalekcyjnych, imprezach kulturalnych, sportowych, akcjach charytatywnych, angażowanie się w programy wsparcia rówieśniczego itp.